

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради УДУ імені
Михайла Драгоманова

« _____ » _____ 2024 р.

Протокол № _____

Проректор з навчально-методичної
роботи _____

Проф. Вернидуб Р.М.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (ЗА ФАХОМ)

освітньо-професійної програми **Професійна освіта. Туризм та готельно-ресторанна справа**

галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальності **015 Професійна освіта**

спеціалізації **015.00 Готельно-ресторанна справа**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом **ПП1.04**

УДК 378.091.214:338.486.1

Розробник програми:

Щербак Людмила Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інженерії та технологій виробництва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Рецензенти:

Шмалей Світлана Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інженерії та технологій виробництва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Григоренко Олег Михайлович, кандидат технічних наук, доцент, кафедри технології харчування Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Обговорено та рекомендовано до друку на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» листопада 2024 року, протокол № 6.

Голова НМР Роман Вернидуб

УДК 378.091.214:338.486.1
©Видавництво УДУ
імені Михайла Драгоманова, 2024
© Щербак Л.В., 2024

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання (за фахом)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта. Туризм та готельно-ресторанна справа» спеціальності 015 Професійна освіта.

Предмет вивчення навчальної дисципліни є освітній процес у ЗВО, який включає завдання, зміст, методи, організацію навчання, що здійснюється в певних умовах і складається з діяльності викладача (викладання) й здобувачів (навчання).

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання (за фахом)» базується на знаннях, які студенти отримали після вивчення дисциплін циклу професійної підготовки освітнього рівня бакалавр: «Педагогіка», «Психологія».

Знання, отримані при вивченні дисципліни, будуть використані під час вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання фахових дисциплін» та при під час проходження майбутніми педагогами професійного навчання педагогічної практики.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методика навчання (за фахом)» є підготовка фахівців, здатних здійснювати фахову та освітню діяльність із професійної підготовки бакалаврів для забезпечення виробничого процесу на підприємствах, в установах та організаціях сфери обслуговування.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Результати навчання	Компетентності
ПР 12. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.	СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.
ПР 10. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.	СК 03. Здатність керувати навчальними/розвивальними проектами.
ПР 11. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.	СК 06. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.
ПР 13. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу,	

<p>мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.</p> <p>ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, організаціях, на виробництвах підприємств туристичної індустрії.</p> <p>ПР 09. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою</p>	<p>СК 04. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.</p> <p>СК 09. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.</p> <p>СК11. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.</p>
--	---

II. ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **9** кредитів ЄКТС **270** годин

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Аудиторні			Самостійна роб
			Всього аудиторні	Лекції	Практичні	
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи професійної освіти	60	24	6	18	36
1.	Тема 1.1 Методика професійного навчання як наука та навчальний предмет	20	8	2	6	12
2.	Тема 1.2 Методика аналізу і конструювання змісту освіти	20	8	2	6	12
3.	Тема 1.3 Методика аналізу і прогнозування мети навчання	20	8	2	6	12
	Змістовий модуль II. Дидактичне проектування	88	40	16	24	48
6.	Тема 2.1 Методика аналізу і діагностики стану навчального процесу	22	10	4	6	12
7.	Тема 2.2 Методика конструювання навчальних матеріалів	22	10	4	6	12
8.	Тема 2.3 Методика вибору технологій навчання	22	10	4	6	12
9.	Тема 2.4 Мотивація навчальної діяльності	22	10	4	6	12

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин				
		Всього	Аудиторні			Самостійна роб
			Всього аудиторні	Лекції	Практичні	
	Змістовий модуль III. Основні технології навчання	122	53	20	33	69
9.	Тема 3.1 Технологія формування нових знань	22	10	4	6	12
10	Тема 3.2 Технологія формування професійних дій	22	10	4	6	12
11	Тема 3.3 Технології проблемного навчання	22	10	4	6	12
12	Тема 3.4 Технологія контролю діяльності	22	10	4	6	12
13	Тема 3.5 Форми організації навчального процесу	34	13	4	9	21
КОНТРОЛ	ЕКЗАМЕН					
Всього годин:		270	117	42	75	153

III. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I. МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

ТЕМА 1. Методика професійного навчання як наука та навчальний предмет.

Основні передумови виникнення курсу. Системний підхід у навчанні та його реалізація під час аналізу педагогічної діяльності. Статична та динамічна структура навчального процесу. Загальна характеристика дидактичного проектування. Структура управління педагогічним процесом.

ТЕМА 2. Методика аналізу і конструювання змісту освіти.

Професійна освіта України та її основні поняття. Методика аналізу професійної діяльності фахівця. Методика формування змісту дисциплін професійної підготовки. Методика формування навчального плану. Характеристика досвіду особистості.

ТЕМА 3. Методика аналізу і прогнозування мети навчання.

Загальна характеристика діяльності щодо постановки мети навчання. Цільовий компонент процесу навчання. Функції та цілі навчання. Методика конкретизації цілей навчання з окремих тем і розділів. Поняття знань, умінь і навичок. Загальна характеристика рівнів засвоєння навчального матеріалу.

МОДУЛЬ II. ДИДАКТИЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

ТЕМА 4. Методика аналізу і діагностики стану навчального процесу.

Загальна характеристика етапу аналізу стану навчального процесу. Соціодемографічні та психологічні характеристики особистості, їх аналіз. Методика аналізу організаційно-педагогічних характеристик здобувачів. Аналіз базових знань і досвіду особистості. Методика аналізу психологічних

характеристик здобувача і навчальної групи: мислення, темперамент, неформальні стосунки в первинній групі.

ТЕМА 5. Методика конструювання навчальних матеріалів.

Загальна характеристика діяльності щодо конструювання й аналізу навчальних матеріалів. Навчальні матеріали та особливості їх створення. Функції навчальної літератури в навчальному процесі. Методика аналізу навчальної літератури. Методика конструювання навчально-змістових матеріалів.

ТЕМА 6. Методика вибору технологій навчання.

Теоретичні засади проектування технологій навчання. Поняття технологій навчання у сучасних концепціях педагогічної теорії і практики. Психофізіологічні особливості особистості під час вибору способів навчання. Загальна структура діяльності викладача щодо розробки технологій навчання. Аналіз професійної діяльності викладача.

ТЕМА 7. Мотивація навчальної діяльності.

Цілі мотивації. Сутність понять «мотиваційна поведінка» та «стимул». Мета мотивації навчальної діяльності на кожному етапі навчання. Поняття навчальної мотивації. Способи формування внутрішньої мотивації учнів. Дидактичні характеристики навчальної мотивації та способи її здійснення.

МОДУЛЬ III. ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

ТЕМА 8. Технологія формування нових знань.

Сутність методів навчання. Види навчальних занять. Діяльнісний підхід до навчання. Мета і завдання проектування технології формування нових знань.

Дидактичні характеристики технології формування нових знань. Особливості організації подачі навчального матеріалу в процесі формування нових знань.

ТЕМА 9. Технологія формування професійних дій.

Сутність теоретичного та практичного навчання. Дія та її основні характеристики. Проектування навчально-змістових матеріалів. Методика формування діяльності в теоретичному навчанні. Система закріплення навчального матеріалу. Методика формування діяльності в практичному навчанні.

ТЕМА 10. Технології проблемного навчання.

Сутність та загальна характеристика проблемного навчання. Дидактичні характеристики проблемного навчання. Розроблення демонстраційного експерименту та проблемних ситуацій. Алгоритм діяльності викладача під час розробки технологій активізації пізнавальної діяльності.

ТЕМА 11. Технологія контролю діяльності.

Методи контролю та їх характеристика. Критерії вибору методів контролю. Основні вимоги до контролю діяльності здобувачів. Поняття засобів контролю. Дидактичні характеристики контролю. Проектування системи контролю.

ТЕМА 12. Форми організації навчального процесу при різних технологіях навчання.

Сутність планування навчального процесу. Основні типи систем організації теоретичного навчання. Індивідуальна та індивідуально-групова система організації навчання. Основні системи організації теоретичного навчання. Методика створення плану навчання з теми. Лекційно-семінарська система навчання.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Вхідний контроль проходить у письмовій формі і представляє собою набір тестових завдань, за допомогою яких здійснюється перевірка базових знань, необхідних для подальшого вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання (за фахом)».

Контроль під час аудиторних занять, основними формами якого є дискусія, тестування та обговорення теоретичного матеріалу, що передую виконанню лабораторних робіт, виконання та захист лабораторних робіт.

Контроль самостійної роботи студентів, основними видами якого є оцінювання доопрацювання додаткових джерел інформації, оцінювання презентацій, вирішення ситуаційних завдань.

Вивчення змістового модуля навчальної програми закінчується **модульною контрольною роботою**, яка вміщує теоретичне питання, ситуаційне завдання та тести.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Методика навчання (за фахом)» проводиться на завершальному етапі її вивчення у формі **екзамену**. Поточна успішність – 60 балів, екзамен – 40 балів.

VI. Інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Нормативно-правова база:

1. Про професійно-технічну освіту: Закон України №102/98-ВР, зі змінами від 19 грудня 2006 р. [Електронний ресурс]. URL:[http://www/osvita.org.ua/pravo/law_04/](http://www.osvita.org.ua/pravo/law_04/).

2. Наказ МОН України № 419 від 30.05.2006 «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-06/](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-06/)

Основна література:

1. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
2. Дидактичні основи професійної освіти: підручник для студентів вищих навчальних закладів та педагогічних працівників системи професійно технічної освіти / О.Е.Коваленко, Н.О. Брюханова, Н. В. Божко,

- В.В.Бєлікова, В. Б. Бакатанова, Укр. інженерно-пед. акад.; За ред. О. Е. Коваленко. Харків : Друкарня Мадрид, 2017. 239 с.
3. Жигір В.І. Дидактичні основи професійної освіти : [навчальний посібник]. Бердянськ : БДПУ, 2017. 304 с.
  4. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. 2-ге вид, допов. і перероб. Київ : Ліра-К, 2016. 579 с.
  5. Каменєва Т.М. Теоретичні основи навчання: Навчально-методичний посібник. К.: МНУЦ, 2018. 282 с.
  6. Курліщук І. І. Методика професійного навчання: Основи технології навчання. Креативні технології навчання: навчально-методичний посібник. Старобільськ, 2017. 120 с.
  7. Методика викладання технічних навчальних дисциплін : навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 240 с.
  8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Центр учбової літератури, 2017. 472 с.
  9. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи : підручник. К. : Каравела, 2017. 360 с.
  10. Прищак, М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.
  11. Титова Н.М. Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання: монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 351 с.

Додаткова:

1. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
2. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки: Навч. посіб. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К. : «Академвидав», 2012. – 192 с.
3. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентєва, Г. І. Матукова. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.
4. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : Навч. посіб. для вищих навч. закладів / Авт. кол. : Ю. М. Бажал, І. В. Бакушевич, У. Венесаар та ін. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. – К. : ПУЛЬСАРИ, 2015. – 280 с.
5. Baark E., Naubahar Sh. From Trade Hub to Innovation Hub: The Role of Hong Kong's Innovation System in Linking China to Global Markets / E. Baark, Sh. Naubahar // Innovation: Management, Policy & Practice, V. 8, № 1–2, April 2006. – P. 193–209.
6. Краус Н. М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін : монографія / Краус Н. М. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 596 с.

7. Краус Н. М. Інституціональна проекція інноваційного хабу в рамках побудови конкурентоспроможної національної економіки / Н. М. Краус // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1 (30). – С. 259–270.

Інформаційні ресурси:

1. Дистанційний курс «Професійна педагогіка», розробник к.п.н., доцент, завідувач кафедри теорії та методики професійної підготовки Титова Н.М. [Електронний ресурс].
URL:<http://www.moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=685/>.
2. Радченко Є. С. Формування іміджу педагога – вимога сучасності [Електронний ресурс] Режим доступу : [www.nbu.gov.ua/ portal/soc_gum/Prrog/2008_7_1.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Prrog/2008_7_1.pdf).
3. Сисоєва С.О. Теорія і практика вищої освіти: навч. посібник. К., 2016. 338 с. Режим доступу:http://lib.iitta.gov.ua/711948/1/Sysoieva_Socolova_2016_pos..pdf
4. Теорія і методика професійної освіти: навчальний посібник/ за ред. З.Н.Курлянд. Київ: Знання, 2012. 390с. [Електронний ресурс]. URL: http://pidruchniki.com/1584072055039/pedagogika/teoriya_i_metodika_profesinyoi_osviti/.
5. Хоружа Л. Л. У пошуках нової педагогіки: критичний аналіз. Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково- методичний журнал. Київ: Видавництво ВП «Едельвейс», 2016. № 3 (48–49). С. –11 (Index Copernicus).http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/Z980103.html